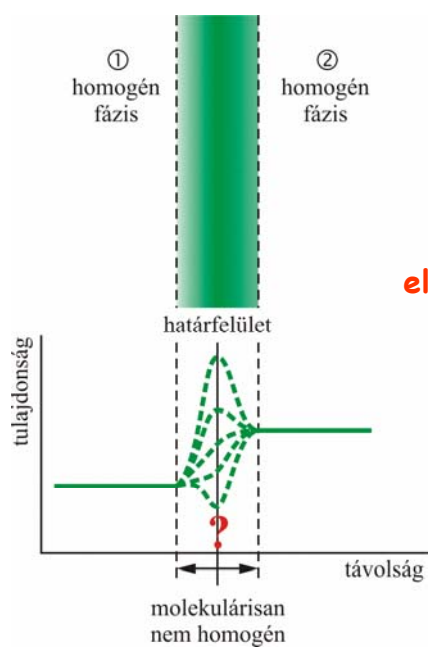

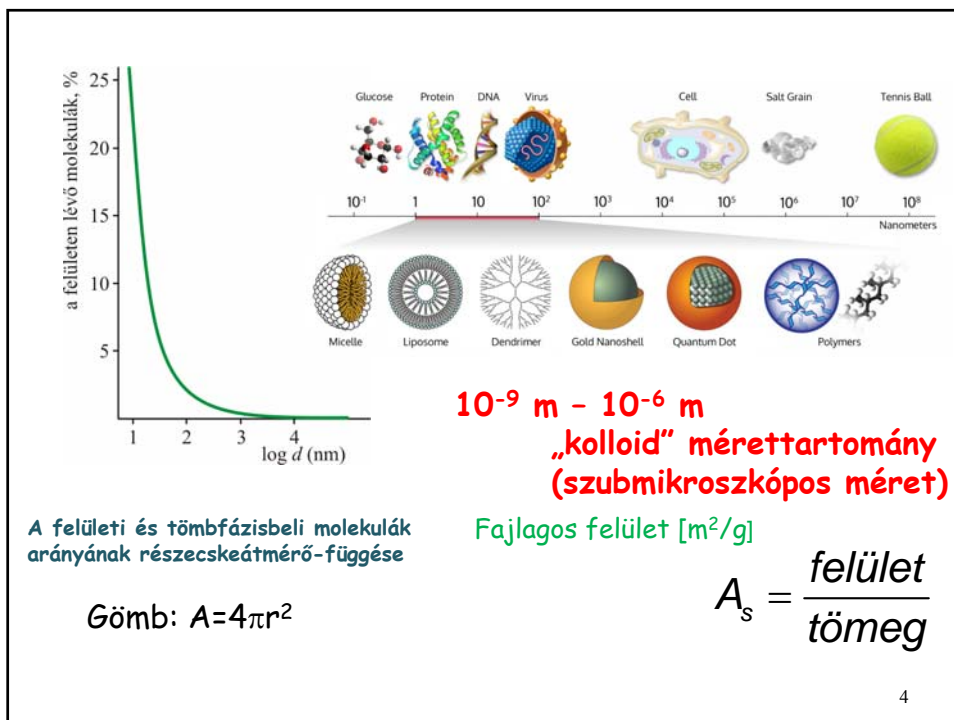
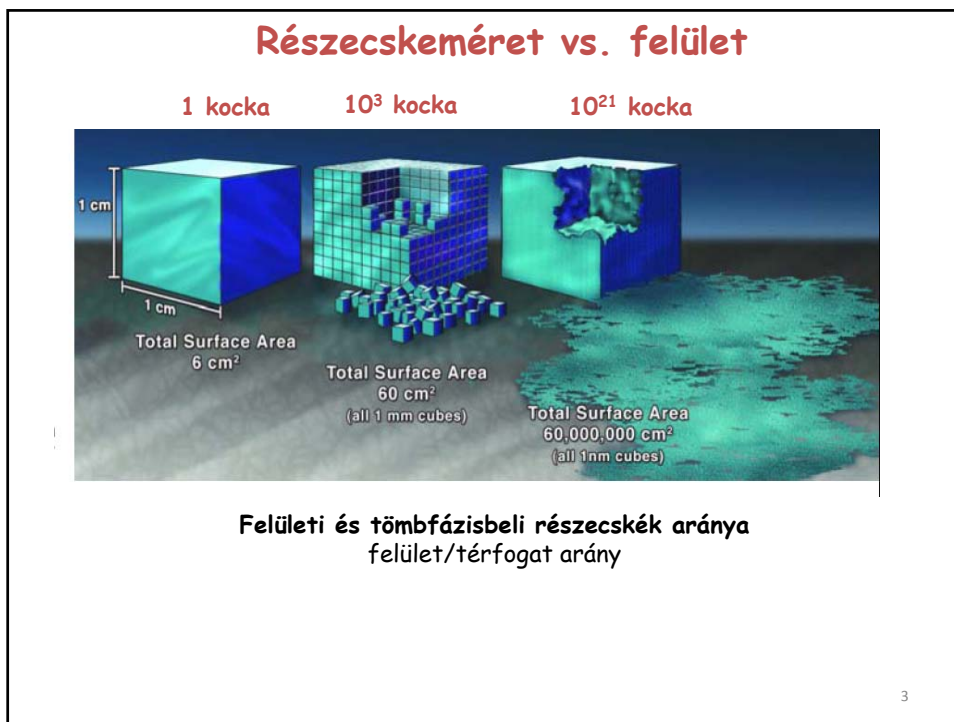
HATÁRFELÜLETI JELENSÉGEK

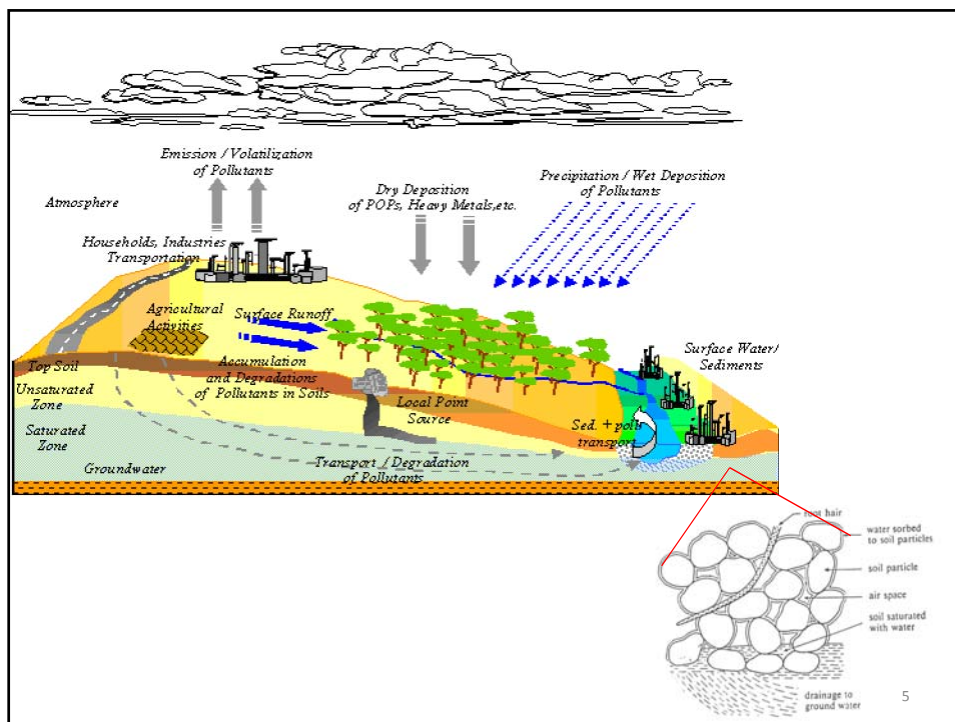
1

Határfelület

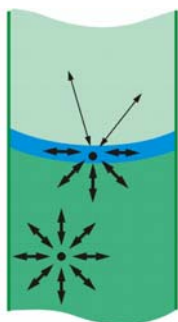

2

Miért kitüntetett a felületi pozíció?

$$\gamma = \left(\frac{\partial G}{\partial A_s} \right)_{p,T}$$

felületi feszültség

intenzív sajátság, munka/felület; erő/út

	$\gamma^{293\text{ K}}$ mJ/m ² vagy mN/m	kölcsönhatás
He(l)	0,308	diszperziós
n-hexán	18	diszperziós
víz	72	H-híd
Hg(l)	472	fémek kötés
BaSO ₄	10 ³	ionrács

„Nagy felület” előállítása

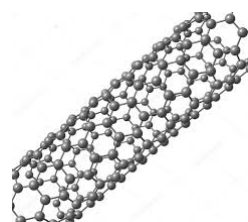
1. Diszpergálással (top down)

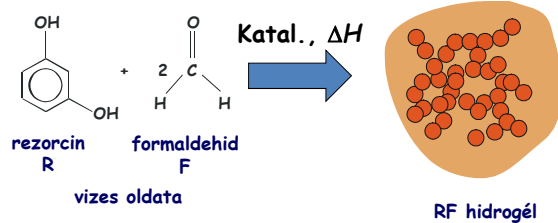
7

2. Szintézissel (bottom up):

pl. gőzfázisú rétegleválasztás

pl. szol/gél eljárások

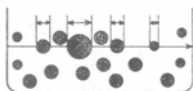

8

KOLLOID RENDSZEREK CSOPORTOSÍTÁSA

1. A HALMAZ SZERKEZETE SZERINT

INKOHERENS

összefüggő közeg,
fluid jellegű

KOHERENS

összefüggő váz,
szilárd/rugalmas

9

2. HALMAZÁLLAPOT SZERINT

Gázközegű:
aeroszolok

Folyékonyközegű:
lioszolok

Szilárdközegű:
xeroszolok.
+ összetett rendszerek

L/G folyadék aeroszol:
köd, permet

S/G szilárd aeroszol:
füst, kolloid por, légköri
aeroszolok, **szmog**

G/L gázlioszol, hab
L/L folyadék lioszol,
emulzió
S/L kolloid
szuszpenzió, szolok

G/S szilárd hab:
polisztírol hab

L/S szilárd emulzió: opál,
igazgyöngy

S/S szilárd szuszpenzió: pigmentált
polimerek

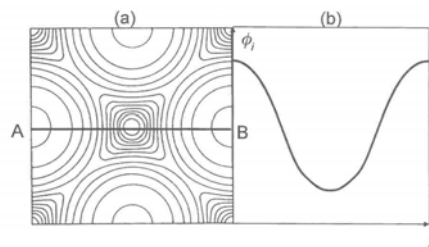
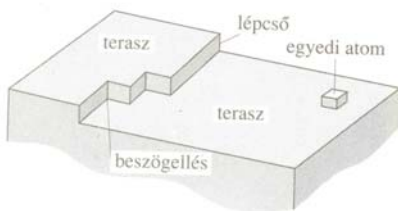
10

3. AZ ÉRINTKEZŐ FÁZISOK HALMAZÁLLAPOTA SZERINT: S/S; S/L; S/G; L/L; L/G

11

4. A FELÜLET GEOMETRIÁJA SZERINT: SÍK VS GÖRBÜLT

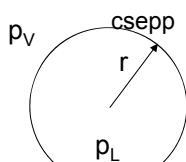
He atom szilárd Xe (100) felületen

12

FOLYADÉK/GÁZ HATÁRFELÜLETEK

13

1.1 Görbült felületek tenziója

$$p_L = p_V + \frac{2\gamma_{LV}}{r}$$

Laplace

A felületi feszültség miatt a csepp belsejében többletnyomás van

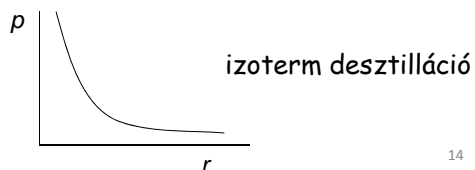
$\Delta p = p_L - p_V$ különböző átmérőjű vízcseppek esetén
standard nyomás, 0 °C

sugár	1 <u>mm</u>	0,1 mm	1 <u>µm</u>	10 <u>nm</u>
Δp (atm)	0,0014	0,0144	1,436	143,6

A csepp feletti nyomás a folyadékcsepp méretétől függ:

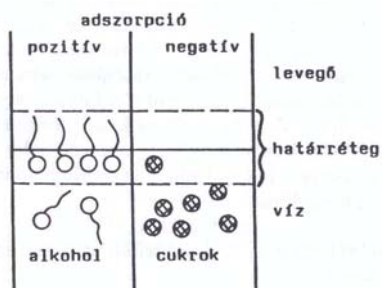
$$p = p_{r \rightarrow \infty} e^{\frac{2\gamma V_m}{rRT}}$$

Kelvin egyenlet

14

1.2. Feldúsulás a felületen: **adszorpció**

Az érintkező fázisok komponenseinek koncentrációja eltér a fázison belüli koncentrációtól

Γ : felületi többletkoncentráció, pl. mol/m²

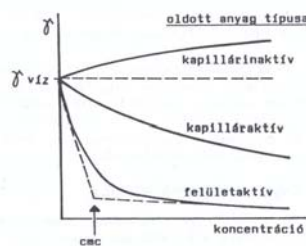
$$\Gamma_2 = - \frac{c_2}{RT} \frac{d\gamma}{dc_2}$$

T=áll.   1: oldószer
2: oldott anyag

15

Az oldott anyag hatására változik a felületi feszültség:

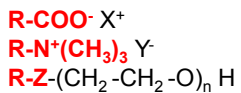
$$\Gamma_2 = - \frac{c_2}{RT} \frac{d\gamma}{dc_2}$$

Felületaktív anyagok

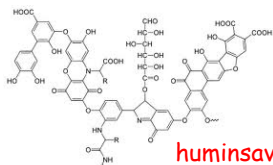
természetes/mesterséges

- Anionos
- Kationos
- Nemionos

Karbonsavak sói (szappanok)
 Kvaterner ammónium sók
 Z = O, S, NH, COO

LIOFIL (hidrofil)   ↔   LIOFÓB (hidrofób)

A felületaktív anyagok viselkedése:

$\text{oldat} \rightleftharpoons \text{felület}$ $n \rightleftharpoons \text{oldat}$

csökken c_2 állandó
 tenzidkoncentráció
 felületi feszültség

cmc: kritikus micellakonzentráció

micella - inverz micella
mosás

17